

Intervenció del Ministre de Treball i Immigració, Sr. Celestino Corbacho

Nova Economia Fòrum, Barcelona, 5 d'octubre de 2010

Els agraeixo a tots vostès la seva presència, com alguns de vostès recordaran, vaig participar per primera vegada en aquest fòrum l'abril de l'any 2008 en qualitat de President de la Diputació de Barcelona. Avui ho faig com a Ministre de Treball i Immigració, responsabilitat que deixaré d'exercir en els pròxims dies per tornar a la política catalana.

Voldria en la primera part de la meua intervenció exposar unes reflexions sobre l'evolució de l'ocupació, de la Seguretat Social i de la immigració a Espanya, així com les iniciatives que el Govern està impulsant. I en la segona part els parlaré sobre el moment polític actual i els reptes de futur a Catalunya.

Com tots vostès saben, la crisi econòmica que estem travessant té un origen financer internacional que va generar desconfiança en les famílies i en les empreses sobre la solidesa del sistema financer. Aquesta desconfiança es va instal·lar a l'economia real, provocant la restricció del crèdit, la contracció del consum i l'ajust en la producció. Amb la seva conseqüència més negativa: el fort increment de la desocupació a Espanya i a Catalunya.

Aquesta crisi s'ha estès al conjunt de les economies desenvolupades i ha obligat a tots els governs a adoptar mesures extraordinàries. Es la primera gran crisi de la globalització. Provocada per factors externs a la qual se li ha sumat, en el cas d'Espanya, una sèrie factors interns propis del nostre model productiu. Em refereixo especialment a la construcció, generadora durant els últims 20 anys de molta riquesa i ocupació. Però amb llocs de treball precaris lligats a la conjuntura i no a la formació. Dels més de 2 milions de llocs de treball destruïts a Espanya en els dos últims anys, més d'1 milió estaven vinculats a la construcció.

Per lluitar contra la crisi el Govern ha anat prenent un ampli conjunt de mesures: Estabilitzant el sistema financer, injectant recursos per generar confiança als ciutadans, evitar l'enfonsament de l'economia i impulsar la fluïdesa del crèdit, a través de les línies ICO per a empreses i autònoms.

Ha incentivat la demanda per mantenir la producció, amb plans d'ajuda com el del sector de l'automòbil, que ocupa directament o indirectament a 300.000 persones, amb gran incidència a Catalunya. Ha incrementat la inversió pública a través d'instruments com el Fons Estatal d'Inversió Local que ha permès mantenir prop de 500.000 llocs de treball i donar activitat a més de 14.000 empreses. I ha incrementat la despesa en protecció social, per evitar l'exclusió. Tenim una taxa de cobertura per desocupació del 80% amb la nova prestació de 426 euros. La taxa més alta de la nostra història, lo qual garanteix una xarxa social de protecció. Una dada, les prestacions per desocupació més les polítiques actives i la formació representen a Espanya una despesa anual de 40.000 milions d'euros.

Son mesures anticrisi doncs destinades a estimular l'economia, frenar la destrucció d'ocupació i mantenir la protecció social. En els últims mesos i en línia amb el que s'està fent a la UE el Govern ha adoptat un pla d'austeritat amb l'objectiu de reduir el dèficit públic fins situar-lo en el cas d'Espanya en el 3% per a l'any 2013. Això implica la necessària contenció de la despesa en més de 80.000 milions d'euros. Unes mesures difícils de prendre que adoptem per afavorir la recuperació de l'economia i que han suposat que entre l'agost de 2009 i l'agost de 2010 que s'hagi reduït el dèficit de l'estat en un 42%.

En definitiva, durant aquest període de crisi hem compartit amb la Unió Europea polítiques d'estímul a l'activitat econòmica i també polítiques d'austeritat. I compartim especialment la definició d'un model econòmic competitiu capaç de donar resposta a la dimensió social europea. Durant la Presidència Espanyola de la Unió hem pogut incidir de manera significativa en l'aprovació dels objectius de l'Estratègia 2020 de la UE amb plantejaments i propostes desde la Presidència Espanyola.

Crec que tots podem compartir que el pitjor de la crisi ja ha passat. Ho reflecteixen els indicadors econòmics, d'una banda, i també les dades sobre l'evolució de l'ocupació i d'afiliació a la Seguretat Social. Cada vegada mes, les xifres d'atur registrat com les que vàrem fer públiques ahir s'aproximen a la

mitjana dels anys anteriors a la crisi. Unes xifres que tenen més relació amb l'estacionalitat i el model productiu que amb la crisi econòmica.

El model del qual venim que fa que Espanya generi més ocupació que els països del nostre entorn en moments d'expansió. Per exemple, en el període 2004-2008 es van crear 2.800.000 llocs de treball. També que dupliquem les taxes d'atur en moments de crisi com l'actual (en el període 2008-2010 es van destruir més de 2.000.000 de llocs de treball). Sense obviar que Espanya té unes xifres d'atur estructural des de fa dècades. Des de 1980 al 2007 la taxa mitja d'atur a Espanya va ser del 16%.

També cal recordar que quant a Espanya hi havia 2.400.000 aturats, van arribar més de 3 milions d'immigrants per a treballar. Una realitat a la qual caldrà fer front amb decisió quan comencem a sortir de la crisi. Perquè aquesta crisi no serà neutra, ni serà un parèntesi. La sortida de la crisi i el trànsit de model productiu no serà possible si no sumem esforços entre tots: Administracions, institucions, partits, sindicats, empreses i treballadors.

El Govern ha emprès reformes de caràcter estructural, com l'Estratègia d'Economia Sostenible i ha fixat mecanismes per emprendre altres reformes com la del sistema financer, la de l'energia o la de la formació. I ha impulsat la reforma laboral, un text aprovat pel Parlament que va estar precedit en els darrers mesos d'un intens procés de diàleg social. El Govern tenia com a objectiu que la reforma sorgís l'acord amb els agents socials, però finalment va constatar que no era possible. La reforma laboral és un instrument més per evitar la destrucció de llocs de treball, millorar la productivitat i la competitivitat de les empreses i generar més i millor ocupació.

Vull destacar els cinc elements més significatius:

Primer, aquesta reforma aposta per la flexibilitat interna per permetre a les empreses adaptar-se als canvis del mercat sense recórrer sistemàticament a la reducció de plantilles. Amb mesures de suport a la reducció de jornada, en línia amb el que hem vingut anomenant "model alemany". Per a fer més atractiva aquesta mesura es preveu la bonificació en un 80% de les quotes de les empreses a la Seguretat Social i l'ampliació del dret dels treballadors a la reposició de prestacions per atur fins a 180 dies, mentre duri la reducció horària.

Tots coneixem el cas d'una important factoria automobilística catalana en la que la modificació de les condicions de treball del conveni va permetre el manteniment de l'ocupació durant aquest període de crisi. Un bon acord entre empresa i treballadors que va evitar bona part dels acomiadaments i garantir l'adjudicació de la fabricació d'un nou model de vehicle. A partir d'ara aquests acords no seran l'excepció, ja que la nova norma els preveu i els empara jurídicament.

Segon, afronta el problema de la dualitat del mercat laboral incentivant la contractació estable en una doble direcció: Afavoreix un ús més intensiu del contracte indefinit, anomenat de Foment i estableix límits per als contractes temporals i incrementa el cost de les indemnitzacions a la seva finalització el 2015.

Tercer, dóna un impuls a la contractació dels joves i els majors de 45 anys, concentrant les noves bonificacions, alhora que es millora la regulació dels contractes formatius.

Quart, reforça la intermediació laboral amb un caràcter de servei públic, obrint la porta a la col·laboració amb les agències privades de col·locació i les empreses de treball temporal.

I cinquè. Fa previsions de futur sobre algunes qüestions rellevants. En primer lloc, La llei estableix un mandat per a la creació d'un fons de capitalització per als treballadors, en línia amb l'anomenat model austríac. En segon lloc, fa un mandat per a que en el termini de 6 mesos es reformi la negociació col·lectiva en el marc de la negociació bipartit-te: sindicats i empresaris. En el cas que no hi hagi acord, el govern ho farà per un Projecte de Llei.

El repte que tenim ara Govern i Interlocutors Socials és avançar en tots aquells aspectes de la Reforma en els que la mateixa Llei, i per tant el Parlament, mandata que es desenvolupin. I per aconseguir això, el millor camí és el diàleg.

Unes breus consideracions sobre la reforma, Avui en dia tots busquem tenir la informació de forma molt condensada i això obliga als mitjans de comunicació a sintetitzar en un titular una llei tan ampla i complexa com aquesta. Amb el perill de caure en la simplificació en els titulars o en les declaracions. No ens podem quedar només amb les interpretacions ni simplificar els conceptes.

L'acomiadament no és més barat amb la reforma laboral. Les extincions de contracte mantenen els mateixos dies d'indemnització. És a dir 45, 33 i 20 dies, dels quals l'empresa en cas d'acomiadament per causes econòmiques només assumirà 37, 25 i 12 dies respectivament. En aquests casos, els 8 dies

d'indemnització restants els assumirà el Fons de Garantia Salarial, (FOGASA), que està constituït per cotitzacions dels empresaris.

Aquesta subvenció no provindrà en cap cas dels Pressupostos Generals, per tant no és una subvenció a l'acomiadament com s'ha dit. Les mesures de la reforma afavoreixen als més de 8.300.000 treballadors en atur o amb un contracte temporal, sense afectar els drets dels 11.500.000 treballadors amb contracte estable. En definitiva, la reforma que necessitem en el moment de sortida de la crisi, per generar confiança i adaptar el nostre mercat laboral als desafiaments del futur.

Pels treballadors autònoms, hem dut a terme actuacions de les que destaco la creació d'una prestació per cessament d'activitat. En cas de dificultat econòmica aquests treballadors tindran una prestació en condicions similars a les que reben els treballadors assalariats per desocupació. Els autònoms han estat un col·lectiu especialment castigat per la crisi i prioritari per al Govern a l'hora d'adoptar mesures específiques de suport financer, incentius i protecció social.

La crisi ha servit també per mostrar les nostres fortaleces, entre les quals cal destacar la solidesa del sistema de Seguretat Social. Malgrat la destrucció d'ocupació dels darrers dos anys, la Seguretat Social continua oferint xifres molt positives: Una afiliació de 17,7 milions de treballadors. Un superàvit el 2009 de més de 8.500 milions d'euros. O l'acumulació de més de 62.500 milions d'euros en el Fons de Reserva.

Però calen unes reflexions sobre la necessitat de la reforma de la Seguretat Social. Alguns països europeus ja han impulsat canvis importants en aquesta matèria o es troben en procés de canvi ja que tots ens enfrontem al mateix repte: l'envelliment de la població. Al nostre país, aquest desafiament demogràfic té dues manifestacions concretes. D'una banda, i com a conseqüència de la millora del nostre estat del benestar, el progressiu increment de la nostra esperança de vida, la segona més gran del món. En els propers 20 anys l'esperança de vida dels homes arribarà als 85 anys mentre que les dones viuran fins als 89.

D'altra banda l'envelliment, que té una repercussió en àmbits com l'atenció sanitària, la despesa farmacèutica i la dependència i que afecta de forma particular al sistema públic de Seguretat Social. Aquest mes d'octubre el sistema compta amb més de vuit milions de pensions i a l'any 2025 aquesta xifra arribarà als dotze milions i mig. Aquest increment pot afectar la seva viabilitat i exigeix una resposta meditada i responsable per garantir la seva sostenibilitat.

És cert que hi ha diverses variables amb capacitat d'incidència en l'evolució demogràfica, com la natalitat, la immigració o l'ocupació, per la qual cosa cal treballar amb objectius ambiciosos com el de l'Estratègia 2020 de la UE per arribar al 75% de taxa d'ocupació. Incentivant el manteniment en el mercat laboral dels treballadors el major temps possible i evitant l'ús de prejubilacions. Els dos elements essencials que determinen l'accés a la pensió són l'edat i els períodes de cotització, que requereixen aquest debat serà.

L'edat legal de jubilació a Espanya està en els 65 anys i la real en 63 anys i 10 mesos de mitjana, una tendència que ha anat millorant en els últims anys, superior a la mitjana europea. Cal seguir treballant per apropar l'edat mitjana de jubilació a l'edat legal. Això és el que hem de debatre en els propers mesos per afrontar amb garanties el desafiament demogràfic del nostre país en les pròximes dècades.

En aquest esperit s'inspira el document del Govern del 29 de gener en què s'identificaven els reptes del nostre sistema a mig i llarg termini i en què es detallaven línies de treball i mesures per la seva reflexió i debat. La Comissió Parlamentària del Pacte de Toledo està treballant per acordar unes recomanacions durant el mes d'octubre que li serviran al Govern, d'acord amb els interlocutors socials, per a elaborar un projecte de llei de reforma de pensions.

Finalment, voldria posar en valor la trajectòria del Govern en aquesta matèria destacant l'important esforç realitzat. Hem incrementat un 51% la despesa en pensions entre 2004 i 2010 i hem pujat més del 40% les pensions mínimes. Les xifres reafirmen la previsió en despesa social en el Pressupost General de l'Estat per al 2011, amb un 58% dedicat a Polítiques Socials.

Canviant de matèria els trasllado algunes reflexions entorn la immigració a Espanya i a Catalunya, així com algunes actuacions portades a terme. Molts de vostès m'han sentit dir en diverses ocasions que la immigració és un fenomen i que com a tal s'ha de governar en tots els seus àmbits. Espanya compta avui amb un nombre d'estrangers amb autorització de residència de més de quatre milions i mig de persones. A Catalunya resideixen 1.053.293 immigrants. Un element a destacar és la reducció per primera vegada del nombre total de població immigrada de més de 90.000 persones menys entre els mesos d'abril a juny d'aquest any.

La població estrangera afiliada actualment a la Seguretat Social és de 1,8 milions d'afiliats. Segons l'última EPA representen una població activa de més de 3,6 milions de persones. I la taxa d'atur dels

estrangers es situa en el 30,24%, deu punts per sobre de la mitjana a Espanya que com coneixen és del 20%. Cal posar en valor l'aportació de la immigració al desenvolupament econòmic i social del nostre país.

Els fenòmens migratoris son molt dinàmics, a diferencia d'altres països europeus amb taxes d'immigració similars a les nostres, la població va anar arribant esglaonadament en tres o quatre dècades mentre que a Catalunya i a Espanya la immigració ha arribat de forma massiva en tan sols 10 anys, degut al creixement de la nostra economia i la necessitat de treballadors i treballadores.

Aquest fet que ha tingut un efecte positiu en molts aspectes, com el rejuveniment de la piràmide de població, el numero de persones actives, els afiliats a la Seguretat Social i el increment de cotitzacions, també ha incrementat la pressió sobre els serveis públics, l'escola, el barri i fins i tot la taxa d'atur.

Arribats aquí, tenim dues possibles línies d'acció política: La dels que volen utilitzar la immigració per obtenir redits polítics i electorals i la dels que entenem que el repte es la governació del fenomen. Vostès m'han sentit dir en reiterades ocasions que la nova realitat cal governar-la al barri, a l'escala i a l'escola. Però les normes no les pot imposar mai l'últim que s'empadrona.

Espanya té en aquests moments una política global de governació clara, amb actuacions sostingudes en el temps i en línia amb la Unió Europea. Amb cinc eixos:

- Primer, control i legalitat. Accés controlat i tolerància zero amb els delinqüents.
- Segon, regulació dels fluxos en relació directa amb les necessitats del mercat de treball.
- Tercer, mecanismes jurídics adequats com la nova llei d'estrangeria que garanteixi els drets dels nouvinguts.
- Quart, una coordinació permanent amb la Unió Europea.
- I cinquè, una aposta decidida per la cohesió social i la convivència.

Les comunitats autònomes i en especial els ajuntaments, des de la proximitat, estan en millors condicions de treballar per l' integració i la convivència. En aquest sentit en els barris, pobles i ciutats s'està fent molt bona feina per evitar retrocedir en les conquestes de la ciutadania. Per això vull fer un reconeixement públic de la tasca que estan fent els alcaldes i alcaldesses, especialment en aquests moments de crisi econòmica.

Al mateix temps que vull fer una crida a la responsabilitat i a evitar episodis mediàtics com els recentment viscuts a la ciutat de Badalona que demostren una gran irresponsabilitat per part dels polítics que els protagonitzen. Amb la immigració ni es pot ni s'ha de fer demagògia. Nosaltres els socialistes tenim polítiques per governar la immigració, però no utilitzarem mai la immigració per fer política.

La segona part de la meua intervenció la centraré en clau de política catalana, a l'entorn de la qual vull fer algunes reflexions. En primer lloc dir que el Govern de Catalunya ha fet front de forma decidida a la crisi impulsant un ampli paquet de mesures d'impuls de l'activitat econòmica i incentius als emprenedors. Amb polítiques actives contra la desocupació i mesures per garantir la cohesió social i buscant sempre l'acord amb els agents socials.

S'ha fet una bona gestió i vull reivindicar en aquest punt la figura del President Montilla, perquè les xifres ho avalen: En polítiques de lluita contra la crisi, de benestar social, d'ensenyament, de sanitat, de transport i d'altres. Com també en inversió en infraestructures, una qüestió estratègica.

Com ja saben, ahir el President Montilla va convocar eleccions al Parlament pel proper 28 de novembre. En aquesta convocatòria electoral ens hi juguem molt més que un programa de govern pels propers 4 anys. El que esta en joc es el model polític i institucional de Catalunya i la nostra relació amb Espanya. I crec que es del tot necessari deixar clara l'opció que planteja cada grup polític sobre el camí que ha d'emprendre Catalunya en el futur. Des del total respecte a cadascuna d'elles quan s'expressen políticament vull expressar la meua opinió.

Tenim un alt nivell d'autogovern, potser el més alt de la nostra història. Això és mèrit de tots i té un gran valor, però al meu entendre no ho tenim prou present en el dia a dia. Ara tenim instruments a l'estatut que va aprovar el poble de Catalunya que hem de saber utilitzar i projectar al màxim, sense renunciar a perfeccionar-los o ampliar-los en un futur.

Des del meu punt de vista Catalunya ha d'apostar per una participació responsable, decidida i compromesa amb una Espanya moderna en un marc institucional de respecte mutu i d'una cooperació

equilibrada, deixant de banda la confrontació. Necessitem doncs avançar en l'autogovern amb un projecte polític integrat i integrador.

Catalunya ha de consolidar els avanços produïts en els darrers anys. Perquè son molt valuosos, fruit de l'esforç de tots i també de la bona gestió. Consolidar i projectar aquests avenços requereix de la suma d'esforços de tots, ho deia abans: Administracions, empreses, treballadors, entitats i institucions. Justament en uns moments en els que els canvis en aquest món globalitzat son extremadament dinàmics ho hem de fer prou bé en els propers anys per a que la nostra economia sigui mes competitiva i estigui preparada per assolir els tres reptes que des del meu punt de vista són indissolubles: Creixement econòmic, ocupació i cohesió social.

Jo aspiro a una Catalunya serena, assenyada i dinàmica, capaç de sumar i enfortir sentiments de catalanitat diversos. Capaç de defensar el que es propi com a nació, però oberta a la resta d'Espanya, a Europa i al món. Capaç de construir un espai de convivència on hi cabem tots. En definitiva una Catalunya equilibrada i justa per a tots els catalans.

Perquè em poden explicar com es poden desconnectar “desenchufar” els sentiments? La passada setmana llegia un article en un diari català en el que es parlava precisament d'això i que cito textualment: *“¿Sobreviuriem sense Espanya? Segur.Estem a Europa. Però la nostra relació amb Espanya és personal i intransferible. Molt més estable que les declaracions polítiques i els interessos electorals. No la pot redefinir cap partit”*. Comparteixo això i crec que aquest es un sentiment generalitzat de la majoria de la gent.

I en l'àmbit econòmic, podem desconnectar-nos del mercat espanyol? Potser si, encara que de forma traumàtica. Em pregunto si la solució per garantir el futur econòmic de Catalunya passa pel divorci traumàtic amb Espanya i per l'aïllament? Per a mi la resposta es NO i crec que la trobem en la història democràtica recent. Mai hem progressat tant com en els darrers 31 anys.

Per tot això Catalunya no pot agafar camins cap a lo desconegut ni dreceres que ens puguin portar des del meu punt de vista cap a la confrontació, la ruptura i el retrocés social. I aquest model de futur de Catalunya es decideix en les properes eleccions del 28 de novembre. Per tant no son unes eleccions més sinó que ens juguem el nostre futur col·lectiu.

I per acabar us voldria traslladar una ultima reflexió: Venim d'un model econòmic recent on ha primat el desig de riquesa ràpida sobre la cultura de l'esforç. I per encarar el futur no n'hi ha prou únicament un nou model de creixement sinó que calen valors i actituds, com el treball, l'esforç i l'esperit de superació.